

The City United Together: Tehillim 122

(1) A Song of Ascents; of David. I rejoiced when they said to me, "Let us go to the house of Hashem."	(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בַּיִת יְהוָה נִלְכָּד.
(2) Our feet are standing within your gates, O Jerusalem.	(ב) עֲמֻדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֶיךָ יְרוּשָׁלַם.
(3) Jerusalem that is built as a city that is joined together,	(ג) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחִבְּרָה לָהּ יַחְדָּו.
(4) where the tribes went up, even the tribes of Hashem, as a testimony to Israel, to give thanks to the name of Hashem.	(ד) נִשְׁעַם עָלוּ שְׁבֵטִים שְׁבֵטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם יְהוָה.
(5) For there were set thrones for judgment, the thrones of the house of David.	(ה) כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפֵּט כִסְאוֹת לְבַיִת דָּוִד.
(6) Pray for the peace of Jerusalem. May those that love you prosper.	(ו) שְׁאַלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם וְשָׁלוֹם אֶהְבִּיךָ.
(7) Peace be within your walls and prosperity within your palaces.	(ז) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילֶיךָ שְׁלוֹה בְּאֶרְמֹנֹתֶיךָ.
(8) For my brothers' and companions' sakes, I will now say. "Peace be within you."	(ח) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.
(9) For the sake of the house of Hashem our God I will seek your good.	(ט) לְמַעַן בַּיִת יְהוָה אֶלְהִינוּ אֲבַקֶּשׁה טוֹב לְךָ.

Who is this written for?

אבן עזרא

שיר המעלות – שמחתי באומרים – אמר ר' משה: כי זה השיר אמרו דוד שיאמר עם הזמירות בבית השם **בעת שיבנה הבית**.

ור' ישועה אמר: כי זה בעבור **הבית שהקים לו דוד** בציון.

ויש אומרים: **על הבית השלישי** כל אחד מישראל אומרים:

רשב"ם

שיר המעלות לדוד – דוד עשאו, שאף בימיו עולים לרגל, וגם הוא התחיל בתיקון ההיכל וביסודו שנאמר בדברי הימים (דברי הימים א כ"ב:א'): וזהו: שמחתי באומרים לי בית י"י נלך.

רד"ק

והמזמור הזה **מאמר בני הגלות**, ומרוב תאותם לבנין בית המקדש יזכרו עלות ישראל לרגלים, וידברו על לשון האבות שהיו בזמן הבית.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים פרק ג

בדרך היו אומרים [תהילים קכב א ב] שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. בירושלים היו אומרים עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים.

א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמֹחֲתִי בְּאִמְרִים לִי בֵּית יְיָ נִלְךְ.

ב) עֹמְדוֹת הַיּוֹ רִגְלֵינוּ בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם.

מלבי"ם

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד – מדבר בשבח ירושלים, **מציייר את האומה בכללה כגוף אחד המורכב מאיברים פרטים שונים וירושלים היא העיר שחברה לה יחדיו ויתחברו האיברים הפרטים**, להיות גוף שלם יחול בו רוח החיים ונפש המשכלת ונפש האלהית, והנה בית ה' הנמצא בה היא הכלי המכין את הגויה הכללית אל חול השכינה ונפש האלהית בה, אמנם העיר עצמה היא כלב ומוח בגויה אשר יכינו אותה אל קבלת נפש החיים ונפש המשכלת.

עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים – **גם עוד בטרם נבא אל בית ה'** להביט במשכיות האור האלהי הזורח משם על הגויה הישראלית בכללה, גם בעת צעדו רגלינו בשערי ירושלים, כבר עומדות היו רגלינו, כי מצאנו שם מצב ומעמד שעל ידו תעמוד הגויה על רגליה להיות גוף חי ושלם, ומפרש כי...

אבן עזרע

כי היא היתה מלאה אדם והיינו מתעכבים בשערים לא נוכל להכנס מרוב העם הבאים והיוצאים.

רד"ק

עומדות – כי העולים הראשונים היו עומדים בשערים ומצפים הבאים אחריהם.

ג) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחִבְרָה לָהּ יְחָדָו.

מלבי"ם

ירושלים היא הבנויה כעיר שחברה לה יחדו – שאליה ובעבורה יתחברו האברים הפרטים של הגוף הכולל יחדיו להיות גוף אחד.

אבן עזרא

ירושלים – היתה דומה בשלש רגלים למדינה שהתחברו אליה כל בנותיה מסביב בעת הפחד.

רש"י

כעיר שחברה לה – כשילה שדימה הכתוב זו לזו, שנאמר: אל המנוחה ואל הנחלה (דברים י"ב ט'), מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים, ורבותינו אמרו יש ירושלים בנויה בשמים ועתידה ירושלים של מטה להיות כמותה.

ד) שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבֻטִים שְׁבֻטֵי יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ.

ה) כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד.

רד"ק

ששם עלו שבטים – כי שם היו עולים שנים עשר שבטים, שהיו שבטי יה שומרי מצותיו, **וכלם היתה ירושלים מכילה אותם. וזה היתה עדות לישראל שהאל בחר בהם** להודות לשם יי"י על כל הניסים שהראה להם, וזה אחד מהם, כמו שאמרו במשנה: ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים. ועוד נס גדול מה שהיו נקבצים כלם בעזרה, עומדים צופים ומשתחוים רוחים.

או פירש **עדות לישראל** – זה שהיו עולים שם השבטים, דעות ומצוה היתה להם לישראל שיעלו להודות לשם יי"י.

מלבי"ם

ששם, כי לשם עלו שבטים שבטי יה **והתחברו כולם ע"י העיר הזאת, עד שהיא עדות לישראל שהם גוי אחד מתאחדים**, במה שכולם מתקבצים שם בשלש מועדי השנה **לתכלית אחד להודות לשם ה'** – עד שהתכלית הזו

להודות לשם ה' הוא הכח הפנימי הקושר האיברים הפרטים, והוא חיי הגויה הכללית, והעיר ששם יתקבצו היא כמו הלב שבו תחול רוח החיים המחיה את הגויה ומקרבת העצמות המפוזרות עצם אל עצמו.

רש"י

כי שמה ישבו וגו' – כי גם בירושלם תשרה השכינה וישבו שם כסאות לשפוט בהם את האומות וכסאות מלוכה לבית דוד.

רד"ק

כי שמה ישבו כסאות למשפט – לשון רבים חד לשכינה וחד למלוכה בית דוד.

מלבי"ם

כי שמה ישבו כסאות למשפט שהם הסנהדרין ושופטי ישראל, ומשם תצא תורה ודת ודין ושמה ישבו כסאות לבית דוד שמשם תצא ההנהגה הכללית לכל פרטי האומה.

(ו) **שָׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִי אֶהְבֵּיךָ.**

(ז) **יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילְךָ שְׁלֹחַ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.**

רד"ק

יהי שלום בחילך – החפירה שהיא סביב החומה תיקרא חיל.

וארמנות – הם בתי המשגב בתוך העיר.

מלבי"ם

שאלו – אחר שבאר שירושלים היא המעמדת חבור הגויה הכללית ואחדותה, אומר כמו שאם תשאל לשלום הגויה האישיית נשיב **לו ששלומה תלוי אם האיברים והכחות שבגויה מקושרים ויש להם שלום יחדיו**, כי בעת יעשה פירוד ביניהם אז יבא המות, כן אם "ישאלו לשלום ירושלים" נאמר התשובה ששלומה תלוי "אם ישליו אהביך" – אם אוהבי ירושלים יהיה ביניהם שלוח פנימית בזה תלוי שלום ירושלים, אחר שעקר ענין ירושלים היא אחדות האומה, וא"כ אם יתעורר בין אישיהם ריב ומדנים ופירוד לבבות לא נמצא שלום ירושלים, כי עקר שלומה היא אם היא כעיר שחברה לה יחדיו, לא אם יתפרדו, והנה יש הבדל בין שלום ובין שלוח ששלום הוא החיצוני ושלוח הוא השלוח הפנימית, אמר שע"י שישראל יהיה להם שלוח פנימית, שעל זה אמר אוהביך – שיהיה אהבה ביניהם הגם שלא יהיה להם שלום עם אויביהם החיצונים זה יגרום שלום ירושלים החיצון, ואז ע"י.

(ח) **לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.**

(ט) **לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשׂה טוֹב לְךָ.**

רש"י

למען – **ישראל אחי ורעי**.

מלבי"ם

למען אחי ורעי – אומר הנה מה שנוגע לתועלות הקיבוץ המדיני לטובת אחי ורעי **אדברה נא שלום בך** – היא תלויה בהשלום הנמצא בך שבה ימצא מה שהוא מהמועיל להצלחה המדינית, אולם...

למען בית אלהינו – מה שנוגע לבית אלהים לצורך הטוב הנפשי והאוויר הרוחני מהקדושה והנבואה והשכינה **אבקשה טוב לך זה תלוי בהטוב שיעשה במצות ובמע"ט**, אולם באר בזה כי התועלת המדיני המושג מירושלים הוא דבר גלוי וא"צ לבקשו כמטמונים כי הוא דבר מבואר, ואוכל לדבר ולבאר תיכף, **אולם הטוב המושג מבית אלהים הוא דבר צפון שצריך לבקשו לדרוש אחריו**, כי ענינים ההאלהים לא יושגו רק אחר הדרישה והחיפוש:

A Perek of Unity

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד :

שְׁמַחְתִּי בְּאִמְרֵי לִי בֵּית יְיָ נִלְדָּה.

(ב) עֲמֻדֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעֲרֵיךָ יְרוּשָׁלַם.

(ג) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֲבָרָה לָהּ יַחְדָּו.

(ד) שְׁשֹׁם עָלוּ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם יְיָ.

(ה) כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפַּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד.

(ו) שֶׁאֵלֹהֵי שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלְּיוּ אֹהֲבֵיךָ.

(ז) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילֵךְ שְׁלוֹהַּ בְּאֶרְמְנוֹתֵיךָ.

(ח) לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

(ט) לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ.

Hashem, Yerushalayim, Am Yisrael

תענית ה.

וְאָמַר לִיָּה רַב נַחֲמֵן לְרַבֵּי יִצְחָק, מֵאֵי דְכֻתִּיב: "בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ וְלֹא אָבּוֹא בְּעִיר" (הושע יא:ט), מִשּׁוּם דְּבִקְרִבְךָ קְדוֹשׁ לֹא אָבּוֹא בְּעִיר? אָמַר לִיָּה: הֲכִי אָמַר רַבֵּי יוֹחָנָן, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא אָבּוֹא בִירוּשָׁלַם שֶׁל מַעְלָה עַד שֶׁאָבּוֹא לִירוּשָׁלַם שֶׁל מַטָּה! וּמִי אֵיכָּא יְרוּשָׁלַם לְמַעְלָה? אֵין, דְּכֻתִּיב: "יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֲבָרָה לָהּ יַחְדָּו".

שבת י:

אֵין שֵׁם שְׁאִילַת שְׁלוֹם. מְסִייע לִיָּה לְרַב הַמְּנוּנָא מִשְׁמִיָּה דְּעוּלָא דְּאָמַר: אֲסוּר לְאָדָם שְׂיִתֵּן שְׁלוֹם לְחֲבִירוֹ בְּבֵית הַמְּרִחֵץ, מִשּׁוּם שְׁנֵאמַר "וַיִּקְרָא לוֹ ה' שְׁלוֹם". אֲלָא מַעַתָּה "הַיְמִנּוּתָא" נְמִי אֲסוּר לְמִימַר בְּבֵית הַכֶּסֶף, דְּכֻתִּיב: "הָאֵל הַנִּצָּמֵן". וְכִי תִימָא הֲכִי נְמִי, וְהָאֵמַר רַבָּא בְּרַחֲמֵיךָ, אָמַר רַב חֲמַא בְּרַחֲמֵיךָ, אָמַר רַב: שְׂרִי לְמִימַר "הַיְמִנּוּתָא" בְּבֵית הַכֶּסֶף! הֲתָם שֵׁם גּוֹפִיָּה לֹא אֵיכָרִי הֲכִי, דְּמִתְרַגְּמִינָן "אֲלֹהֵי מְהִימְנָא", הֲכֹא שֵׁם גּוֹפִיָּה אֵיכָרִי "שְׁלוֹם" דְּכֻתִּיב "וַיִּקְרָא לוֹ ה' שְׁלוֹם".

מדרש תנחומא (בובר) פרשת צו

[י] וְזֹאת תּוֹרַת זְבַח הַשְּׁלָמִים. [גדולה שלמים] שהן עושין שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, ר' אלעזר הקפר אומר גדול השלום שאפילו ישראל עובדין ע"ז, ועושין חבורה אחת, אין מדת הדין פוגעת בהם, שנאמר חבור עצבים אפרים הנח לו (הושע ד יז), אמר ר' לוי גדול השלום שאין חותם בברכת כהנים אלא שלום, שנאמר וישם לך שלום (במדבר ו כו), ... ולעולם הבא, כשיחזיר הקב"ה את הגלויות לירושלים, בשלום הוא מחזירן, שנאמר שאלו שלום ירושלים (תהלים קכב ו), וכן הוא אומר הנני נוטה אליה כנהר שלום (ישעיה סו יב).